

Bibliyografya

1938 ANKARA ZİRAAT KONGRESİNDEKİ AKİSLERİNE GÖRE TÜRK ZİRAAT SİYASETİ

Türkiye nüfusunun % 81.9 u ziraatle meşguldür. Millî gelirin % 70 i bu menbadan akar. Ziraatin bütün ekonomi faaliyetleri içerisinde hiç bir Avrupa devletine nasip olmayan bu hissesi dolayısıyla, ziraat istihsal ve sürüm işlerinin teşviki, hiç değilse Türk endüstrisinin tesis ve inkişafı derecesinde ehemmiyeti haizdir. Memleketin şimdiye kadarki endüstrileşme faaliyeti, ziraatin de bu inkişaf seyri ile muvazi şekilde ilerlemesini zarurî kılmaktadır; fakat aksine olarak, piyasanın sınaî emtiaya karşı olan alım kabiliyeti de köylünün iştirak kudreti derecesine bağli olduğu için, endüstrileşme faaliyetlerinin devamında esaslı şartlardan biri de bu iştirak kudretinde aranmak lâzım gelir. Ziraat geri kaldığı takdirde, endüstrileşme hareketlerinin ölçüsü de mahdut demektir. Ziraat siyaseti ile sınaî inkişaf arasında bu sıkı müteakabil tesirleri liberal prensipin («laissez-faire» kaidesinin) hâkim olduğu 19 uncu asır garp Avrupasında görebileceğimiz gibi, Devletin ön ayak olduğu ekonomi kalkınmasında dahi aynı tesirin mevcudiyetini müşahade etmek kabildir.

«Birinci Köy ve ziraat kalkınma kongresi, Ankara 1939» bu sahada şimdiye kadar sarfedilen mesai hakkında umumî malûmat vermekte ve gelecek seneler için teknik, ekonomik ve kültürel bakımlardan pek ziyade ehemmiyetli projeleri ihtiva eden bir çalışma programı tesbit etmektedir. Kongre neşriyatı 43 cildi ihtiva ediyor.

İlk üç cild vesikalardan mürekkeptir : a) Atatürkün ve İsmet İnönünün nutuklarında ve Halk Partisi programında tesbit edilen umumî esaslara göre, Türk ziraat siyasetinin ana hatları, b) Amerika, İtalya, Belçika ve Bulgaristan ziraatlerinin Türkiyedeki durumu la mukayesesinden elde edilen rakamlar, c) orta Avrupada ziraat sistemlerinin tasvir ve izahı.

Hususî mahiyetteki tetkikler iki seriye ayrılmıştır; ana vatanın ziraat siyasetine ait bütün tâli meseleler bu iki seri içerisinde gözden

geçirilmektedir. Arazi, her biri en mühim istihsal şubelerine ait mu-
tahassıslardan müteşekkil bir ziraat meclisine sahip bulunan müte-
addit mıntakalara tefrik edilmektedir. Bu arada seyyar mutahassıs
ve teknisyenler de çalışmaktadır.

Ziraat sahasında talim ve terbiye işleri Ankara Yüksek Ziraat
Enstitüsünden başka İstanbul ve Bursada müteaddit orta mektepler,
makine mektepleri, köy kursları ve köylü çocuklara mahsus kış mek-
tepleri ile temin edilmektedir. Bu talim ve terbiye cihazının memle-
kette en uzak köşelere varıncaya kadar teşmil edilmesi hususunda
eğitmen kurslarının ehemmiyeti bilhassa tebarüz ettirilmeğe değer ;
bu kurslarda vazifelerinden ayrılmış olan emekli memurlarla hiz-
metlerini bitirmiş olan gedikli erbaş ve çavuşlar, bilâhare köylerine
ziraatin yeni metodlarını tanıtmak ve öğretmek üzere tahsil gör-
mektedirler.

Ziraatin islahı için ayrıca bir tohumluk tesis edilmiştir. Birçok
deneme tarlalarında her bir mıntaka için en ziyade elverişli olabilen
zer'iyat şekillerinin tatbikına çalışılmaktadır. Devlete ait nu-
mune çiftliklerinde yeni metodların faydası köylünün gözü önüne
konulmaktadır. Yerli fabrikalar için lüzumlu olan ham maddeler
(meselâ pamuk) kombinalar tarafından temin edilmektedir.

Memleketin iklim vaziyetinde sulama meselesi pek büyük bir
rol oynar. Gerek cesim sulama tesisatı, gerek köylüye mahsus sula-
ma usulleri sahasında tasvir edilmekte olan vasi faaliyet ve projele-
re ayrıca müstakil bir cild tahsis edilmiştir. Eskişehirde Dry - Far-
ming Enstitüsü memleketin step ve kurak mıntakalarında yapılacak
zer'iyat imkânlarını inceden inceye tetkik etmektedir.

Veteriner işleri daha evvel bütün Türkiyede tesis ve ikmal e-
dilmiştiir. Hayvanlara ârız olan bulaşıcı hastalıklarla ziraî mahsullere
zarar veren haşaratın ortadan kaldırılması hususunda ayrıca teşkilât
dahi kurulmuştur. Bakarî hayvanatın yetiştirilmesi, en muvafık hay-
van cinslerinin seçilmesi ve yabancı ırkların mahallî iklim şartlarına
alıştırılması meseleleri uzun uzadıya tetkik edilmiştir. Hayvanları için
yem tedarikinde daha fazla terakki elde edebilmek maksadile Kay-
seride «Yonca deneme istasyonu» kurulmuştur. Şeker istihsalinden
bakiye kalan maddelerin istimali ile hayvan yemlerinin temini müm-
kün olmaktadır.

Burada mevcut enstitüler arasında ayrıca şunları zikredebiliriz:
bagcılık, meyvacılık ve sebzeçilik mektepleri, elma ve vişne yetiştir-
meğe mahsus mektepler, Orman mektebi ve İzmirde pamuk deneme

müessesesi. Tohumların ıslahı için mevcut müesseselerin adedi ise şimdiden dördü bulmaktadır.

Kongre çıkarmakta olduğu neşriyattan birini de, Anadolu'nun toprak ve su vaziyetine, humus terkibi meselesine, tabii ve sun'î gübrelerin istimaline, Konya ovasının sulanması imkânlarına ve orta Anadolu'nun sitep sahalarındaki zer'iyat hususlarına tahsis etmiştir. Bu bahiste büyük ve küçük sulama tesisatının fayda ve mahzurları birbirile karşılaştırılmaktadır. Bu etüdlerden Türkiye ziraatinin hususiyetleri ve bu ziraatte yapılabilecek tâdilât imkânlarının hudutları itibarile elde edilen neticeler bilhassa şayanı dikkattir. Komşu memleketlerin vaziyeti ile yapılan mukayeseler çok istifadeli olmaktadır.

Kongre ziraî mahsullerin ambalâjı, sandık ve balyaların etiketlenmesi ve ihraç edilecek olan meyvaların tasnifi meselesine karşı büyük bir alâka göstermektedir. Diğer bir raporda da işlenmemiş derilerin istihsal ve istimali ile, debağet ve boya tedariki işleriyle yakından meşgul olunmaktadır.

En mühim ihraç maddesini teşkil eden Türk tütününün istihsaline ayrıca müstakil bir etüd tahsis edilmiştir. Bu istihsalin son 6 sene zarfında hemen hemen iki misli arttığı anlaşılmaktadır. Başlıca zer'iyat muntakalarında müteaddit deneme tarlalarile kalitenin ıslahına ve tohumun temizlenmesine bilhassa ehemmiyet verilmektedir. Kurutma işleri modern hale getirilmekte, balyaların hazırlanması standardize edilmekte, Türk zürrana kredi hususunda kolaylıklar gösterilmekte ve bunların mahsulleri menşe sertifikaları ile korunmaktadır. Tütün satışları da piyasanın kontrolü maksadile, mahsulün depolara yatırılması şeklinde cereyan etmektedir, zürra ileride yapılacak olan satışlara mahsuben avans almaktadır. İhisarlar idaresi şimdiye kadar istiab hacmi 10.000 tonu bulan 17 depo tesis ettiği gibi, daha 12.300 ton istiabında olmak üzere 21 depoda inşasına başlamıştır. Nihayet Türkiye ile, Yunanistan ve Bulgaristan arasında tütün ihracatı hususunda yapılabilecek bir anlaşmanın faydaları gözden geçirilmektedir.

Kongre buğday standardizasyonu, buğday iştirâ kanunu, şarap istihsalı, zeytun istihsalı, sistematik esaslara göre tavukçuluk, ihracatta büyük bir rol oynayan fındık istihsalı, meyva ve sebzeçilik ve bu mahsullerin memleket dahilinde istihlâki, Türkiyede çay zer'iyatı hususunda yapılan tecrübeler, ipek böceği ve arıcılık hakkında ayrı ayrı müstakil etüdlere neşretmektedir.

Memleketin ehlî ve bakarî hayvanat itibarile ekonomik durumu

mühim bir takım vazifelerin başarılmasını zarurî kılmaktadır. At yetiştirmesinde sarfedilen faaliyetlerin yayla kısımlarile (Eskişehir) Bursa havalisinde şimdiye kadar ehemmiyetli muvaffakiyetler kaydedildiğini görmekteyiz. Sığır yetiştirme ve besleme faaliyetlerine gelince, bunlar, memlekette süt istihsali, tereyağ ve peynir gibi süten yapılan maddelerin imali, hayvan post ve derilerinin istimali noktai nazarından mütalâa edilmektedir. Etinden istifade, peynir ve yağ istihsali itibarile en fazla ehemmiyeti haiz olan koyunculuk ise bütün memlekette veteriner memurların faaliyeti ile ıslah edilmiştir. Türk mensucat sanayiine ham yün temin edecek olan Merinos koyunlarının mevcut iklim şartlarına alıştırılması keyfiyeti pek mühim bir rol oynamaktadır. Kongre nihayet keçi ve tavşan beslenmesi hususlarını da ayrıca mevzuu bahsetmektedir.

Türk buğdayının teknolojik vasıflarına, bira istihsali maksadile arpa zer'iyatının genişletilmesi imkânlarına, memlekette mısır, pirinç ve soya fasulyesi zer'iyatı ile afyon istihsaline ayrıca müstakil bir etüd tahsis edilmiştir.

İhracat bakımından ehemmiyeti haiz olan pamuk istihsali de mufassal şekilde tetkik edilmiş olup, bu bahiste istihsalin senede 5 milyon balıye tezyidi imkânları gözden geçirilmektedir. İt istihsali, keten, kenevir ilâh.. zer'iyatı gittikçe daha büyük bir ehemmiyet iktisap etmektedir.

Ormancılık, kongre tarafından iki noktai nazara göre tetkik ve mütalâ edilmiştir : Toprak ve su vaziyetini ıslah etmek, köylüye mahrukat temin edebilmek ve böylelikle şimdiye kadar yakılmakta olan gübreyi ziraate tahsis etmek maksadile memleketin ağaçlandırılması (teşciri) . Bunun için bir orman haritasının hazırlanması ve ağaçlandırma plânlarının tanzimi şarttır. İkinci noktai nazara gelince bu da, memleketin mahrukat odunu, kereste ilâh. ihtiyacıdır.

Bundan başka okalıptus zer'iyatı, tahta ambalaj imali, fundalı istihsali ilâh.. ayrıca mevzuubahs edilmektedir.

Mamafih, kongre Türk ziraatine ait olan bu geniş teknik iktisadî meselelerin mütalâasile kalmıyarak aynı zamanda muvaffakiyet vadeden bir ziraat siyasetinin şartlarile de yakından meşgul oluyor.

Burada en mühim zaruretlerden biri ve belki de başlıcası bir kadaastro planının ve bununla elde edilecek istatistiğin vücuda getirilmesidir. Memlekette muayyen plânlara göre tahakkuk ettirilecek düzgün bir dahilî kolonizasyon meselesi de işaret ettiğimiz bu nok-

ta ile alâkadar bulunmaktadır. Böyle bir kolonizasyon keyfiyetinin, diğer memleketlerde yaşayan Türk unsurlarının tekrar ana yurda avdet etmeleri bakımından ne kadar büyük bir ehemmiyet derecesine ulaştığı takdir edilebilir. Diğer taraftan endüstri cihazının kurulmasıyla beraber, köylerden nüfus kütlelerinin uzaklaşması cereyanları hissedilir bir hale geldiği için, köylüyü toprağından kolay kolay ayıramıyacak hakikî mülk sahibi bir unsur haline getirmek meselesi de yavaş yavaş ziraat siyasetinin dikkat nazarlarını üzerinde toplamaktadır. Meteoroloji servisi memlekette tesis edilmiş vaziyettedir.

Orta Anadolu'da vasat tip çiftliklerin ziraî işletme hesaplarına dair neşredilen raporlar Anadolu köylüsünün vaziyeti hakkında umumî bir fikir vermek itibarile bilhassa şayanı dikkattir. Ziraî gelire ve ziraat mahsullerinin işlenmesinden hasıl olan gelire müteallik istatistik releveleri, esasen ekseri memleketlerde görüldüğü gibi ziraat sahasında çalışan şahısların, gelirleri itibarile, diğer sahalarda çalışan meslek sahibi kimselerden vasatî olarak ehemmiyetli ölçüde geri kaldığını ispat etmektedir. Şahıs başına vasatî senelik gelir hakkında bir nisbet elde etmek için, ziraatte 76 Türk lirasının diğer iktisad branşlarında 124 liraya tekabül ettiğini düşünmek kâfi gelir. Kongre neşriyatı bundan başka köy nüfusunun yaşı ve yaş tabakalarının istihsal üzerindeki aksi tesirlerine müteallik dikkate değer releveleri ihtiva etmektedir. Türk ziraatinin durumu üzerinde ihracat temevvüçlerinin tesiri meselesine ayrı bir etüd tahsis edilmiştir.

Örnek olarak Amerikayı takiben, Türkiyede de ziraatte kadın ve çocukların himayesi maksadile bir teşekkül (Akkol) kurulmuştur. Maarif sistemi ile temin edilen kültür terakkisinin ziraî istihsal üzerindeki tesirleri ne kadar takdir edilse yerindedir.

Ziraat kongresinin neşriyatı bize, Türkiyenin İstiklâl mücadelelerinden beri ziraî siyaset sahasında kısa bir zaman zarfında başardığı muazzam faaliyeti umumî hatlarla gözden geçirmek imkânlarını veriyor. Fakat bu neşriyattan da anlaşılacağı veçhile, tasavvur edilen plânların ve sarfedilmekte olan mesainin henüz arkası alınmış değildir, bunlar daha ilerlemekte devam edecektir. Şimdiye kadar elde edilmiş bulunan muvaffakiyetlerle; iktifa edilmiyerek, en modern metodlardan istifade suretile hasılatın azamî hadde ulaşmasına ve neticede Türkiye nüfusunda hayat standardının mümkün olabilen en yüksek seviye üzerine çıkarılmasına gayret edilecektir.